

Asia: VN/27452/2020/

Työryhmän mietintö julkisuuslain ajantasaistamisesta

Yleisperustelut sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Huomionne yleisperusteluista sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys -jaksosta (mietinnön jaksot 2-5 ja 10)?

-

Soveltamisalan laajentamista koskevat ehdotukset

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisen hallintotehtävän hoitamiseen kokonaisuudessaan? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

-

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisyhteisön määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

-

Minkälaisia erilaisia turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia arvioitte mietinnössä ehdotetulla julkisuuslain soveltamisalan laajentamisella olevan? Ovatko voimassa olevan julkisuuslain salassapitoperusteet riittävät suojaamaan tietoja, joita on ehdotuksen mukaan soveltamisalan piiriin uutena tai laajemmin tulevien toimijoiden hallussa? Onko organisaatiollanne hallussa tietoja, joiden salassapito olisi välttämätöntä esimerkiksi turvallisuuskäytön vuoksi eikä niiden salassapito ole mahdollista voimassa olevassa laissa tai erityislaeissa säädettyjen salassapitoperusteiden perusteella?

-

Muut mietinnön ehdotukset

Olisiko muilla kuin lain soveltamisalaa laajentavilla ehdotuksilla organisaationne näkökulmasta turvallisuusvaikutuksia ja minkälaisia nämä vaikutukset olisivat?

-

Lakiehdotus ja säännöskohtaiset perustelut

Huomionne luvuittain lakiehdotukseen ja sitä koskeviin säännöskohtaisiin perusteluihin?

1 luku

Ylioppilastutkintolautakunta kiittää mahdollisuudesta lausua julkisuuslain ajantasaistamista valmistelleen työryhmän mietinnöstä.

6 § Viranomaisen asiakirja

Säännösehdotuksen perusteluissa todetaan, että viranomaisen käytössä oleva lähdekoodi tai muu vastaava dokumentaatio voi muodostaa viranomaisen asiakirjan, jos se on viranomaisen hallussa tai määräysvallassa.

Epäselväksi jää kuinka laajasti voidaan katsoa, että tietty ohjelmakoodi on käsittelyn perustana.

2 luku

Ylioppilastutkintolautakunta kannattaa ja pitää tärkeänä, että nykyisen lainsäädännön ylioppilastutkinnon erityispiirteiden huomioiminen säilytetään myös tulevassa lainsäädännössä. Mietinnössä esitetään, että 10 §:n 2 momentin 3 kohdassa olisi nykyisen lain 11 §:n 2 momentin 3 kohtaa vastaava säännös. Digitaalisen ylioppilastutkinnon ja muuttuneen lainsäädännön myötä lainsäädäntöön ja sen perusteluihin voisi tehdä joitakin täsmennyksiä.

Mietinnön 10 §:n 2 momentin 3 kohdan sanamuotoa voisi täsmentää siten, että kirjallinen koevastaus olisi asianosaiselle salassa pidettävä ennen arvostelun valmistumista. Aiemmat perustelut soveltuvat kirjallisten koevastausten salassapitoon asianosaisilta, mutta ne eivät ole tarkoituksenmukaisia sähköisten koevastausten osalta. Lain ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain 1 §:n muuttamisesta (280/2016) myötä lainsäädäntö muuttui siten että ylioppilastutkintoon kuuluvat kokeet ovat kirjallisia tai sähköisiä. Tutkinnon kokeet on järjestetty kokonaan sähköisesti vuodesta 2019. Kirjallisia kokeita järjestetään vain hyvin poikkeuksellisissa olosuhteissa. Sähköisiin koevastauksiin ei liity vaaraa, että asianosainen saadessaan ne nähtäväkseen voisi muuttaa niitä, eikä niitä kuljeteta eri puolilla maata. Kokelaiden koevastaukset, myös sähköiset, säilyisivät kuitenkin salassa pidettävänä asiakirjoina muille kuin asianosaisille ehdotetun 28 §:n 1 momentin 30 kohdan mukaisesti, mikä vastaa nykyistä lainsäädäntöä.

Ylioppilastutkintolautakunta pitää edelleen tärkeänä, että koevastauksia arvostelevan lautakunnan sensorin henkilöllisyys salataan arvostelun ajaksi työrauhan säilyttämiseksi. Mietinnön 10 §:n 2 momentin 3 kohdan sanamuotoa voisi täsmentää siten, että siinä viitattaisiin tutkintokerran lopulliseen arvosteluun, eli arvostelijan henkilöllisyydestä tiedon voi saada kuitenkin vasta, kun Ylioppilastutkintolautakunta on suorittanut tutkintokerran lopullisen arvostelun. Koevastauksien suuren määrän takia Ylioppilastutkintolautakunta voi antaa koevastauksen arvostelijoiden tiedot vasta, kun tutkintokerran arvostelu on saatu kokonaisuudessa päätökseen, sillä yksittäisen koevastauksen arvostelun lopullisuuden selvittäminen on vaikeaa. Momentin perusteluissa tarkistusarvostelu olisi tarpeen vaihtaa oikaisumenettelyksi. Ylioppilastutkintolain (502/2019) 22 §:n

voimaan tulon jälkeen koevastauksien tarkistusarvostelu korvattiin hallintolain mukaisella oikaisumenettelyllä.

3 luku

-

4 luku

15 § Tiedon pyytäminen julkisia henkilötietoja sisältävästä viranomaisen asiakirjasta.

Ylioppilastutkintolautakunta katsoo, että ehdotettu 15 § on tulkinnanvarainen ja jättää paljon viranomaisen harkintaan. Ehdotetusta säännöksestä on poistettu henkilörekisterin käsite, mikä mahdollistaisi julkisten henkilötietojen luovuttamisen digitaalisessa muodossa. Tämä voi johtaa uudenlaisiin ja hyvin laajoihin tietopyyntöihin ylioppilastutkintorekisteristä. Lautakunta katsoo myös, että tietojen luovuttamista ns. kotitalouspoikkeuksen perusteella olisi tarpeen täsmentää.

16 § Tiedon antamisesta päättäminen.

Ehdotetun 16 §:n 5 momentin mukaan viranomainen voisi kieltäytyä tietopyynnön toteuttamisesta, jos se edellyttäisi viranomaiselta lain tarkoitus huomioon ottaen ilmeisen kohtuuttomia toimia.

Ylioppilastutkintolautakunta tukee ehdotettua säännöstä. On tärkeää, että laki tunnistaa kohtuuttomia ja kiusantekotarkoituksessa tehtyjä tietopyyntöjä. Ylioppilastutkintolautakunnan näkökulmasta on erittäin tärkeää, että tietopyyntöjen kautta ei pystytä lamauttamaan viranomaisen toimintaa ja vaarantamaan jokaisen sivistyksellisiä oikeuksia vaikuttamalla lautakunnan toimintakykyyn ylioppilastutkintokokeiden järjestämisaikana.

5 luku

-

6 luku

Tulevien ylioppilaskokeiden tehtävien salassa pysyminen on ylioppilastutkinnon tarkoituksenmukaisuuden edellytys. Ylioppilastutkintolautakunta pitää välttämättömänä ehdotusta säilyttää 28 §:n 1 momentin 22 kohta, jonka mukaan salassa pidettäviä olisivat pääsy- tai muun kokeen tai testin tiedot, jos tiedon antaminen vaarantaisi kokeen tai testin tarkoituksen toteutumisen tai testin käyttämisen vastaisuudessa. Kohta vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 24 §:n 1 momentin 22 kohtaa.

Ylioppilastutkintolautakunta kannattaa ja pitää tärkeänä, että jatkossakin kokelaan koesuoritukset ovat salassa pidettäviä asiakirjoja, kuten ehdotetussa 28 §:n 1 momentin 30 kohdassa, joka vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 24 §:n 1 momentin 30 kohtaa.

Ylioppilastutkintolautakunta toivoo, että ehdotettua 28 §:n 1 momentin 30 kohtaa, joka vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 24 §:n 1 momentin 30 kohtaa, muutettaisiin siten että

Ylioppilastutkintolautakunnan määräämien arvostelijoiden arvostelutehtäviä koskeva työnjako olisi salassa pidettävä, kunnes on kulunut vuosi kyseisestä tutkintokerrasta - ilman viittausta koulukohtaisuuteen. Digitaalisen ylioppilastutkinnon myötä Ylioppilastutkintolautakunnan suorittamaa arvostelua ei tarvitse enää logistisista syistä suorittaa lukiokohtaisesti. Aiemmin tämä oli välttämätöntä, koska koevastukset lähetettiin ja käsiteltiin lukiokohtaisina nippuina.

7 luku

-

8 luku

-

Muut huomiot

Muut mahdolliset huomionne?

Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetussa lain (884/2017) 15 § 2 momentin mukaan Ylioppilastutkintolautakunta saa luovuttaa julkaistaviksi ylioppilastutkinnossa hyväksytyjen nimet. Pykälän sanamuotoa voisi täsmentää uuden ehdotetun lainsäädännön mukaisesti siten että se täsmällisemmin ottaisi kantaa siihen kattaako tämä julkaisemista yleisessä tietoverkossa.

Tähkä Tiina
Ylioppilastutkintolautakunta

Lindroos Minka
Ylioppilastutkintolautakunta